

Onutė Baumilienė,
Audronė Janickienė,
Ingrida Visockienė

lingua

LIETUVIŲ KALBA

Sutartiniai ženklai



Įsivertinimo
testas



Pasitikrinu



Kartoju
taisykles



Taikau
taisykles



Žr. priedą
www.sviesa.lt

Leidinio vadovė
Ingrida Navalinskienė

Redaktorė
Lina Kaminskienė

Serijos LINGUA dailininkė
Jurga Želvytė

Pirmasis leidimas 2020

Šio leidinio užduočių atsakymus ir taisyklėms pakartoti parengtus priedus rasite tinklalapyje www.sviesa.lt pateiktus atskiru dokumentu prie „Lingua. Lietuvių kalba: užduočių sąsiuvinis 9 klasei“ anotacijos.

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Šį kūrinių, esančių bibliotekose, mokymo ir mokslo įstaigų bibliotekose, muziejuose arba archyvuose, draudžiama mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

© Onutė Baumilienė, 2020
© Audronė Janickienė, 2020
© Ingrida Visockienė, 2020
© Leidykla „Šviesa“, 2020

ISBN 978-5-430-07077-9

Viršelio dailininkė **Jurga Želvytė**
Meninė redaktorė **Asta Butėnienė**
Maketavo **Ligita Plešanova**

Tir. 2000 egz.
Uždaroji akcinė bendrovė leidykla „Šviesa“,
Vytauto pr. 29, LT-44352 Kaunas
El. p. info@sviesa.lt
Interneto puslapis www.sviesa.lt
Spaudė AB spaustuvė „Spauda“, Laisvės pr. 60, LT-05120 Vilnius
Interneto svetainė: www.spauda.com

I DALIS

II skyrius

FONETINĖ RAŠYBA 3 vadovėlio pamoka Žr. priedą www.sviesa.lt



KARTOJU TAISYKLES

3.1. Iš klausos nustatykite, kuriuose galūninės darybos žodžiuose pailgėja šaknies balsis (i → y, e → ė, u → ū), ir įrašykite tinkamą raidę.

- Bristi – br.....dė,

įmigt*i* – įm.....gis,

nutikt*i* – nuot.....kis,

sutikt*i* – sant.....kis,

pakilt*i* – pok.....lis,

surĩšti – sqr.....šis,

patĩrti – pot.....ris,
- dužti – d.....žis,

pasukt*i* – pos.....kis,

sujust*i* – sqj.....dis,

įgust*i* – įg.....dis,

nutekėti – nuot.....kis,

pravežti – prov.....ža,

atsidust*i* – atod.....sis,
- nugriuv*o* – nuogri.....va,

palėkt*i* – pol.....kis,

mušt*i* – m.....šis,

geras – g.....ris,

gilus – g.....lis,

piktas – p.....ktis.



TAIKAU TAISYKLES

3.2. Veiksmažodžius parašykite su priešdėliais.

- te- + yra, eina:

ne- + esu, yra, esti, eina, ėjo:

3.3. Taisyklingai ištarkite žodžius ir įrašykite praleistas raides.

- i ar y**

Kisti, k.....nta, k.....to,

birti, b.....ra, b.....ro,

gimti, g.....msta, g.....mė,

gyti, g.....ja, g.....jo,

lyti, l.....ja, l.....jo,

minti, m.....na, m.....nė,

skinti, sk.....na, sk.....nė,

tirti, t.....ria, t.....rė,

pilti, p.....la, p.....lė,

girti, g.....ria, g.....rė,

svilti, sv.....la, sv.....lo,

kilti, k.....la, k.....lo,

įgristi, įgr.....sta, įgr.....so.
- u ar ū**

Griūti, gri.....va, gri.....vo,

siūti, si.....va, si.....vo,

kurti, k.....ria, k.....rė,

burti, b.....ria, b.....rė,

tūpti, t.....pia, t.....pė,

kulti, k.....lia, k.....lė

kliūti, kli.....va, kli.....vo,

žūti, ž.....va, ž.....vo,

pūti, p.....va, p.....vo,

dužti, d.....žta, d.....žo,

gniužti, gni.....žta, gni.....žo,

stumti, st.....mia, st.....mė,

dusti, d.....sta, d.....so.

3.4. Įrašykite praleistas raides ir pažymėkite tų žodžių priešdėlius bei šaknis.

N.....jo keliu, p.....lgas stalas, sm.....lėtas p.....pys, n.....ukštas kalnelis, n.....žrašė į sporto b.....relį, aps.....vė batus, krau.....erys uodas, skraido kar.....vabaliai, pražydo ša.....pusnis, valties smai.....alys, puikiteitis, garsi pr.....eitis,šeiti į namus, n.....laužti šaką, mūsų pr.....tėviai, at.....duoti skolą, medžio n.....laužos, tvirtagalė pr.....gaidė.

3.5. Kurioje eilutėje visi žodžiai rašomi su y?

- A. Įm.....gis, p.....ktis, p.....ktas, nuot.....kis.

B. G.....lus, g.....lis, išd.....dus, d.....dis.

C. Br.....dė, sk.....rė, ž.....nys, r.....šys.

D. Atl.....gis, sqm.....šis, sqskr.....dis, v.....joklis.

3.6. Kurioje eilutėje visi žodžiai rašomi su ū?

- A. Nuogri.....va, steb.....klas, gri.....va, pab.....klas.

B. D.....žis, pos.....kis, sqj.....dis, įg.....dis.

C. Sudži.....vo, k.....ria, k.....rena, sud.....žo.

D. Pob.....vis, atod.....sis, protr.....kis, bu.....vo.



PASITIKRINU

3.7. Įrašykite praleistas raides.

Sept.....ni pasaulio steb.....klai, kilo sqm.....šis, paj.....ryje mir.....si šv.....turys, nutr.....ko telefono r.....š.....s, kam.....ja trošk.....lys, n.....t.....linis darbas, pat.....rė linksmų n.....t.....kį, k.....rena ž.....d.....nį, maž.....lis priešg.....niauja, v.....liojantis pasi.....lymas, pal.....kėk manęs prie namų, gr.....dai išb.....rėjo pro pl.....šį, miesto ž.....buriai, pal.....pėjo ant s.....lo, kiškis t.....pėjo prie pos.....kio, sv.....ruojantis beržas, šakos nusv.....ro, ži.....rėjo televizorių, pasit.....kėjimas, švent.....kloje sukl.....po ir kl.....pėjo, s.....pasi s.....p.....klėmis, l.....ktuvas s.....kmingai nut.....pia, skani r.....ginė d.....na.

MORFOLOGINĖ RAŠYBA. PRIEBALSIŲ ASIMILIACIJA

4 vadovėlio pamoka Žr. priedą www.sviesa.lt



KARTOJU TAISYKLES

4.1. Nurodykite paryškintų raidžių priebalsių asimiliacijos atvejus, paaiškinkite, kaip remiantis morfologiniu rašybos principu galima patikrinti rašybą.

1. Nors ir susijaudinęs, bet siek*l*damas kuo ramiausiai laikytis, padūzgeno pirštais į lango stiklą ir, parodęs įėjusiam nešikui daiktus, lazda pasiram*s*²čiuodamas išėjo paskui jį.

2. Iš*s*ibastė svetimose šalyse tris*t*⁴dešimt metų ir šiandien grįž*t*⁵ta atgal tėviškėn pasenęs, nusivylęs, sergąs, grįžta kaip jūreivis iš paskendusio tolimoj jūroj laivo.

3. – Aš? Ignas Petronis, galinio Petronio sūnus, smailiabarž*6* džio Jono...

Antanas Vienuolis, Grįžo

1	2	3	4	5	6

- A – suskardėjimas:

B – suduslėjimas:

C – s, z, ž prieš č → š:

D – z prieš dž → ž:

E – susiliejimas:



TAIKAU TAISYKLES

4.2. Įrašykite praleistas raides. Paaiškinkite, kaip pasitikrinote rašybą.

- a) Atve.....k lauktuvių, b) drum.....čiasi vanduo, c) nesumindykite skru.....džių, d) naktiniai vab.....džiai, e) skai.....čiai raudona,

e) švy.....čioja žiburys, f) parėjo pė.....čiomis, g) pažįčiau rankšluo.....čius, h) slenk.....čio akmuo,

h) (1) i.....oko (2) auk.....čiau, i) (1) grį.....čiau (2) ank.....čiau, y) kad nepame.....čiau rakto, j) šniok.....čiantis upelis,

k)sių.....čiau žinutę, l) grim.....ta į dugną, m) pateikite pavy.....džių, n) vai.....džiai pasakoja, o) (1) i.....iplėtę
(2) vy.....džiai, p) apsivilk me.....tinį, r) sumokėjau moke.....čius.

4.3. Įrašykite praleistas priebalses, pažymėkite žodžių šaknis.

Prasidėjo šla.....riba, pasitempė sau.....yslę, me.....irtys nukirto sau.....iūvę eglę, apsigyveno di.....urtis, pri-
kibo pi.....agis, u.....iebė žva.....alį, susitiko su pu.....esere, tvarkingas šva.....aštis, važiavome aplin.....eliu,
pe.....egimas stiklas, i.....oko iš krūmų, dau.....artiniai indai, u.....uk į svečius.

4.4. Parašykite nurodyto laiko veiksmąžodžius.

Būtojo dažninio laiko trečiasis asmuo:

Piešti – glausti –
kepti – laukti –

Būsimojo laiko trečiasis asmuo:

Laužti – regzti –
ūžti – gremžti –

Tariamiosios nuosakos pirmasis asmuo:

Graužti – degti –
skriausti – liesti –

Liepiamosios nuosakos vienaskaitos antrasis asmuo:

Bėgti – segti –
žvengti – megzti –

4.5. Įrašykite po vieną paskutinę žodžio raidę. Paaiškinkite rašybą.

1. Lankiausi to..... nuostabio..... šal..... 2. Susitiksime ryto..... 3. Bėga pasku..... 4. Mums ne pakeliu..... 5. Mama
tuo..... grį..... 6. Med..... tupi dau..... žvirblių. 7. Kas yra vidu.....? 8. Plaukia pasroviu..... 9. Nieka..... nemaniau, jo.....
užmiršiu jus. 10. Skrieja ly..... vėjas. 11. Ateis daugma..... apie pietus. 12. Gyvena miestel..... 13. Žiogas slepiasi
žolė..... 14. Aplinku..... tylu.

4.6. Įrašykite praleistas raides. Pažymėkite žodžių priešdėlius.

1. Kiškis i.....oko iš krūmų. 2. Žemė po lietaus a.....igauna. 3. I.....ikelk tikslus. 4. U.....suk į svečius. 5. A.....draus-
tas turtas. 6. A.....sukome laikrodžius a.....gal. 7. I.....ovė fejerverkus. 8. I.....unkė litrą sulčių. 9. I.....degęs miškas.
10. U.....ibrėžė tikslą i.....augoti papročius. 11. A.....graužta morka. 12. Sniegas u.....nigo i.....luotą kiemą.
13. Neu.....stok to a.....gaviko. 14. I.....ipuošė kaip į šventę. 15. U.....ėlęs takas. 16. A.....sirado dingęs šuo.

4.7. Įrašykite praleistas raides (gale – po vieną). Skliaustuose paaiškinkite paryškintų žodžių rašybą.

Gū.....telėjo (.....) pečiais; bau.....štus (.....) žvėriukas bai.....ščiai dairosi; drum.....čiasi
(.....) vanduo; spra.....teli (.....) my.....tuką (.....); dėl svarbių prieža.....čių
(.....); nugrim..... (.....) į prarają; nutiesė vam.....džius; ru.....sėjo pirmoji; ledą atkirto
lau.....tuvu; apsigau.....k skara; žen..... (.....) du žin.....snius (.....) atgal; pavargęs vaikas
zir..... ir zy..... visą vakarą; pakvie.....čiau (.....) į svečius, jei bai.....čiau darbą; sugrė.....k ir išve.....k
(.....) pernyk.....čius (.....) lapus; lekia vos lie.....damas (.....) žemę; pažvel-
gė rū.....čiai (.....); vaišino rū.....čiais ob.....liais; dra.....stydamas (.....) purvą; rašykite
glau.....čiau.



PASITIKRINU

4.8. Įrašykite praleistas raides.

Kit..... vertus, ką ir sakyti, augalams ir g.....v.....nams, o ir patiems mums kv.....puoti pasidarė lengviau – l.....g stai-
ga a.....ilapojus viso pasaulio langinėms, papra.....čiausiai oro daugiau. Sakyk man, Ėko, tu juk žmon.....s paž.....sti
geriau, nei mes patys sav....., ar ne naivu būtų tikėtis, kad langinės galiaus..... a.....ilapos ir mūsų kr.....tinėse, ir
į j.....s plūst.....lėjus gaivaus oro bangai, pro betoną, a.....altą, pro metalo konstruk.....ijas, pro vis..... tai, ką mes,
pamirš....., kaip viskas trupu, išliejome, pastatėme, išraizgėme ne tik aplinku..... save, bet ir sav.....je pači.....se, ims
kaltis daigeliai, iš pradžių gležni, ilgainiu..... vis tvirtesni, ir galiaus..... iš jų, tų daigelių, m.....m.....se sužali.....s pievos,
kad t.....se piev.....se praž.....s gėlės, ims au.....ti medžiai, virš jų suplasnos pauk.....čiai, o m.....m.....se tekanči.....se
upėse vanduo i.....kaidrės tiek, kad j.....se ims plaukioti žuvys? Gal reikia, jog ne tik aplink mus, bet ir m.....m.....se
viskas sugri.....tų, kad iš tų gri.....venų imt..... rastis ka.....kas, kas iš naujo viską suderint..... ir sustyguot.....?

Valdas Papievis, iš „Ėko, Ėko...“

PRIEŠDĖLINIŲ SUDURTINIŲ ŽODŽIŲ RAŠYBA

5 vadovėlio pamoka

Žr. priedą www.sviesa.lt



KARTOJU TAISYKLES

5.1. Pažymėkite priešdėlius ir paaiškinkite jų rašybą. Nurodykite priebalsių susilieimo atvejį. Pabraukite sudurtinius žodžius, pažymėkite jų šaknis.

1. „Tuomet Lietuva priminė įsimylėjusį žmogų“, – taip filme „Kaip mes žaidėme revoliuciją“ kalbėjo šviesaus atmi-
nimo filosofas, eseistas, Vytauto Didžiojo universiteto profesorius Leonidas Donskis apie Lietuvos istorijos laikotarpį
XX a. 9 dešimtmečio antroje pusėje, kai šalyje vyko istorinės permainos – susikūrė Lietuvos Persitvarkymo sąjūdis ir
buvo iškovota Nepriklausomybė. 2. Šiame mokslo, meno ir kultūros žmonių susitikime buvo numatyti aptarti tokie
klausimai: kultūros likimas, ekonominės pertvarkos, politiniai pokyčiai ir kita. 3. Į iniciatyvinės grupės sudėtį buvo
siūlomi tie žmonės, kurie savo pasisakymais išreiškė asmenines pozicijas bei požiūrį dėl Lietuvos ateities. 4. O visi
susirinkusieji salėje galėjo užsirašyti į Sąjūdžio rėmėjų sąrašus.

Virtuali paroda „Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžiui – 30“



TAIKAU TAISYKLES

5.2. Įrašykite **a** arba **q**. Kuriose eilutėse visi žodžiai turi priešdėlius?

- A. S.....varžėlė, s.....mbrėškis, s.....vininkas, s.....vartynas, s.....šlavos.
- B. S.....vimeilė, s.....žinė, s.....vamokslis, s.....ntuoka, s.....skaita.
- C. S.....mana, s.....kalas, s.....mbrūzdis, s.....mokslas, s.....mojis.
- D. S.....vanoris, s.....ndara, s.....narys, s.....višvieta, s.....monė.
- E. S.....natorija, s.....ndūra, s.....nkaba, s.....ndėris, s.....ntaka.
- F. S.....ntarvė, s.....ntaika, s.....saja, s.....sagos, s.....statas.
- G. S.....siuvinis, s.....skambis, s.....skrydis, s.....vadas, s.....naudos.

5.3. Įrašykite **i**, **y** arba **j**. Pažymėkite priešdėlius. Kurioje eilutėje visi žodžiai rašomi su **j**?

- A.rodymas,ranga,rankis,rklas,ris,rašas.
- B.protis,našas,vadas,pač,vykis,škaba.
- C.žvalga,žūlumas,žas,ždas,žeminimas,žymybė.
- D.sakymas,strižainė,siuvas,tūžis,tvaras,vairovė.
- E.gula,mautė,ššūkis,švada,karštis,griuva.

5.4. Įrašykite **i**, **y** arba **j**. Pažymėkite priešdėlius. Kurioje eilutėje nėra **j**?

- A.dėja,dealas,daras,da,dėklas,deologija.
- B.ndėlis,ntakas,nagis,ndauja,nspekcija,niršis.
- C.šdaiga,šeivis,šdavystė,šdykėlis,šgąstis,šalas.
- D.niciatyva,nfliacija,nercija,ndividas,patybė,špirka.
- E.mportas,moka,mperija,mtynės,monė,mpilas.

5.5. Įrašykite praleistas raides. Pažymėkite žodžių šaknis. Šalia parašykite pamatinį žodį.

Pas.....kmė –, nes.....kmė –, n.....p.....lis –,
nuod.....mė –, papl.....d.....m.....s –, n.....b.....dulys –



PASITIKRINU

5.6. Įrašykite priešdėlius ar praleistas raides. Pažymėkite žodžių priešdėlius. Nurodykite priebalsių asimiliacijos atvejus. Pabraukite sudurtinius žodžius, pažymėkite jų šaknis ir, jei turi, jungiamąją balsę. Parašykite panašių asimiliacijos ir sudurtinių žodžių pavyzdžių.

1. Europosjunga siekiaimtumo, aukštolinkos.....saugos lygio, imasi pr.....monių prieš socialinę a.....skirtį, skatina valstybių narių s.....glaudą. 2. Pr.....mti sprendimai dėl Europosjungos narystėssipareigoji-
mų per.....mimo s.....lygųtraukiami į stojimo s.....tartį. 3. Bendrojisienio ir saugumo politika rėmėsi valstybių
narių tarpvyriausybinių bendradarbiavimo taisyklėmis. 4. Policijos ir teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose
bylose valstybės narės a.....isakė savo savarankiškumą. 5. Lisabonos s.....tartis per.....mė daugumą Europosjun-
gos Konstitucinės s.....tarties n.....statų. 6. Joje p.....iškintos Europosjungos galios. 7. Bendradarbiavimas ap.....mė
tokias politikos sritis kaip pr.....globščio politika,šorinių sienų kirtimo taisyklės ir jų kontrolė, migracijos politika
ir politika trečiųjų valstybių narių piliečių a.....žvilgiu.

.....

.....

.....

.....

.....

VARDAŽODŽIŲ PRIESAGŲ RAŠYBA

5 vadovėlio pamoka Žr. priedą www.sviesa.lt



KARTOJU TAISYKLES

5.7. Pažymėkite paryškintų žodžių priesagas ir paaiškinkite jų rašybą.

1. Tegul mūsų **apmąstymo** pradžia bus paprastas **klausimas**: ar priprasti yra tas pats, kas suprasti? 2. **Žodynas** yra pripratintų, taigi lyg ir savaime suprantamų žodžių **rinkinys**. 3. Jos **rašinėliai** tokie vaikiški, nesvarbu, bet ji puikiai rašo. 4. Kiekviena kibirkštis, kiekvienas **upelio blyksnis**, kiekvienas žmogus, su kuriuo pakalbi, kiekvienas daiktas, kurį pamatai, – viskas, absoliučiai viskas formuoja tavo **gyvenimo** ir kalbos stilių. 5. Esi stiliaus vergas, o ne jo **šeimininkas**...

Arvydas Šliogeris, Lietuviškosios paraštės

.....

.....

.....

.....



TAIKAU TAISYKLES

5.8. Įrašykite šaknies balsę, pažymėkite žodžio priesagą, šalia parašykite pamatinį žodį.

Trint.....kas –, gri.....vėsiai –, b.....klė –,
b.....klė –, k.....rėjas –, si.....vykla –,
d.....ženos –, k.....ryba –, b.....vimas –,
dži.....vėsis –, kli.....vinys –, sv.....lėšiai –,
g.....nėjas –, p.....nimas –,rklas –,
g.....nyba –, p.....vėsiai –, gri.....tis –

5.9. Padarykite žodžius su priesagomis **-el-**, **-ėl-**. Skliaustuose paaiškinkite, kokią taisyklę taikėte.

Trupinys – (.....), koja – (.....
.....), pabėgo – (.....), lėktuvas –
..... (.....), kelias – (.....),
....., debesis – (.....), įsimylėjo –
..... (.....), paklydo – (.....),
....., klaida – (.....), išdyko –
(.....), pakraštys – (.....),
kraštas – (.....).

5.10. Padarykite žodžius su priesagomis **-im-**, **-ym-**. Skliaustuose paaiškinkite, kokią taisyklę taikėte.

Liudijo – (.....), įgaliojo – (.....),
braižė – (.....), pasmerkė – (.....),
braidė – (.....), brido – (.....),
sklaidė – (.....), sklido – (.....),
virė – (.....), klaidino – (.....),
klydo – (.....), žvelgė – (.....).

5.11. Įrašykite tinkamą priesagą **-iklis**, **-ykla** ar **-yklė**. Skliaustuose nurodykite daiktavardžių giminę. Parašykite išvadą, kaip su ja susijusi priesagų rašyba.

Mašinų gam..... (.....), indų plov..... (.....), paukščių baid..... (.....), elektros jung..... (.....), skautų stov..... (.....), stiklų val..... (.....), automobilių plov..... (.....), dokumentų saug..... (.....), rašybos tais..... (.....), avalynės tais..... (.....).

Išvada:

5.12. Padarykite aukštesniojo ir aukščiausiojo laipsnių formas, pažymėkite priesagas.

Keistas –,
jauku –,
sparti –,
reikšmingas –,
patraukli –,
šviesu –

5.13. Parašykite po žodį su duotomis priesagomis.

-inis –,	-ukas –,	-ilis –,
-ynas –,	-utis –,	-ūnas –,
-inė –,	-ytis –,	-ulyš –,
-ynė –,	-ylis –,	-urys –

5.14. Įrašykite praleistas raides.

i ar **y**?

Berž.....nas, gimt.....nė, turt.....nga, var.....klis, rod.....klė, švent.....kla, vež.....kas, raš.....n.....s, pien.....škas, žod.....nas, tėv.....nė, dal.....bos, gelež.....nis, pirmut.....nė, pern.....kštė, maž.....tis, grand.....nė, vaik.....nas, ploj.....mai, grobst.....mas.

u ar **ū**?

Gyv.....nas, jaud.....lys, žvaigžd.....tė, sūk.....rys, lapi.....kė, švilp.....kas, puik.....mas, dyk.....ma, gobt.....vas, praust.....vė, graž.....tis.

e ar **ė**?

Deg.....sis, liūd.....sys, mok.....stis, tars.....na, brang.....nybė, smėl.....ta, vienint.....lis, šiltut.....lis, gėl.....lė, katin.....lis, gail.....stis, įsimylėj.....lis.



PASITIKRINU

5.15. Įrašykite praleistas raides. Pažymėkite paryškintų žodžių reikšmines dalis ir paaiškinkite rašybą.

Nor.....ntsiugdyti gerą literat.....rinį skonį, reikia skaityti po.....z.....ją. Jei manote, kad sakau tai dėl **atsi-dav.....mo¹** savo cechui, kad bandau prastumti savo gild.....jos int.....resus, jūs klystate: aš nesu profes.....nės s.....jungos nar.....s. Faktas yra tas, kad po.....z.....ja, būdama **auk.....č.....usia²** žmogaus kalbėj.....mo forma, yra ne tik glau.....č.....usias, bet ir trump.....usias **žmon.....jos³** patirties perdav.....mo būdas; ji taip pat siūlo auk.....čiausiąmanomą lingvist.....nių veiksmų standartą,pač pop.....riuje. Kuo daugiau skaitysite po.....z.....jos, tuo mažiau pakantūs tapsime bet kokio pob.....džio **daug.....žodžiavimui⁴** tiek **polit.....nėje⁵**, tiek filosof.....nėje kalboje, istor.....joje, soc.....liniuose moksluose ar grož.....nėje literat.....roje. Geras prozos stilius visada yra po.....t.....nės kalbos **tiksl.....mo⁶**, greičio ir lakon.....ško intens.....vumokaitas.

Prašom suprasti mane **teis.....ngai⁷**: nemėginu nugincyti prozos. Tiesa ta, kad, susiklo.....čius **aplink.....bėms⁸**, po.....z.....ja papra.....č.....usiai pasirodė ank.....čiau už prozą ir taip apėmė **did.....snę⁹** erdvę. **Literat.....ra¹⁰** prasidėjo nuo p.....z.....jos, nuo klaj.....klių dainų, kurios buvo dar prieš sėslųjų rašt.....ją.

Kaip skaityti knygas pagal J. Brodskį

- 1 –
- 2 –
- 3 –
- 4 –
- 5 –
- 6 –
- 7 –
- 8 –
- 9 –
- 10 –

SKAITVARDŽIŲ RAŠYBA 6 vadovėlio pamoka Žr. priedą www.sviesa.lt



KARTOJU TAISYKLES

6.1. Pabraukite skaitvardžius, virš jų nurodykite jų skyrių ir, jei turi, poskyrį.

1. Pirmą vietą atrankoje, geriausias rezultatas ir Europos rekordas pusfinalyje bei favoritės statusas prieš finalą.
2. Vis dėlto finale Rūtos iš vėžių neišmušė nei sustreikavusi starto sistema, nei garsios plaukikių pavardės – nuo įšokimo į baseiną pirmavusi lietuvė vos aštuoniomis šimtosiomis sekundės dalimis aplenkė tituluotąją Rebecą Soni.
3. Vaikiško veido šviesiaplaukė ir mėlynakė lietuvė tą rugpjūčio trisdešimtą dieną pravirkdė tūkstančius lietuvių.
4. Trejus metus iš eilės plaukikė Rūta Meilutytė pripažinta geriausia Lietuvos sportininke.



TAIKAU TAISYKLES

6.2. Skaitmenis parašykite žodžiais. Pažymėkite skaitvardžių priesagas ir galūnes.

(3) žodžiai, (3) miestus, (3) metai, (6) kačiukų, (5) vartus, (2) rungtynėse, (2) suoluose, (4) marškinius, (4) kampus, (4) kėdes, (8) sakiniiais, (17) kilogramų, (90) eurų, (50) metrų.

6.3. Parašykite analogiškas formas.

viena trečiąja			
	penkių tryliktojų		
		dvi septintąsias	
			trijose vienuoliktosiose



PASITIKRINU

6.4. Įrašykite praleistas raides. Skaitmenis parašykite žodžiais. Pažymėkite skaitvardžių reikšmines žodžio dalis ir paaiškinkite rašybą.

(8) žiemos ir (7) vasaros olimpinės žaid.....nės bei jose iškovoti (25) medaliai – toks geriausių šalies atletųspaudas d.....džiausiame pasaulio sporto reng.....n.....je per (30) atkurtos Lietuvos nepriklausomybės metų. Kovo (11) m.....nint mūsų valstybės jubil.....jų, LTOK.lt nuspr.....ndė prisiminti skambiaus.....s Lietuvos pergal.....s olimpinėse žaid.....nėse. (1990) m. kovo (11) d. Lietuvosespubli-kosukščiaus.....jaiarybai-.....tkurt.....jameimui paskelbus Lietuvosepriklausomybėstk.....rimą, jau kovo (15) d. Lietuvosautinislimpinisomitetas (LTOK) kartu suūnoultūros irportoomitetoolegija paskelbė kreipim.....s..... į Lietuvos piliečius ir sporto visuom.....nę dėl pasitrauk.....mo iš SSRS sporto sistemos. Lietuvos sugr.....žimas į svarbiaus..... pasaulio sporto reng.....nįvyko 1992 m. vasario (8–23) d. Albervilio žiemos olimpinėse žaid.....nėse, o po p.....smečio vyk.....siose vasaros olimpinėse žaid.....nėse buvo iškovotas ir (1) istorijoje medalis. Iš viso mūsų šalies sportininkai per (30) metų laimėjo po (6) aukso ir sidabro bei net (13) bronzos medalių. Visi jie buvo iškovoti vasaros olimpinėse žaidynėse. Per (15) olimpių žaid.....nių šiuo (30) metų atkurtos nepriklausomos Lie-tuvos laikotarpiu šalies garbę iš viso g.....nė (299) skirtingi sporti-ninkai – (271) vasaros ir (28) žiemos sporto šakų atstovai. Barselonoje (1) kartą suplevėsavo Lietuvos trispalvė. Mūsų delegaciją prieš (24) metus sudarė (47) olimp.....čiai: bur.....tojai, plauk.....kai, imt.....n.....ninkai, penk.....kovininkai, krepšininkai ir lengv.....tlečiai.

Per 30 atkurtos Lietuvos nepriklausomybės metų – 25 olimpiniai medaliai

PRIEVEIKSMIŲ RAŠYBA

6 vadovėlio pamoka

Žr. priedą www.sviesa.lt



KARTOJU TAISYKLES

6.5. Pabraukite prieveiksnius, virš jų nurodykite skyrių, parašykite laipsniuojamųjų prieveiksnių laips-nius ir pažymėkite priesagas. Paaiškinkite paskutinės pastraipos prieveiksnių rašybą.

Savivaldą – Magdeburgo teises – Vilniui suteikė Jogaila. Rotušė, spėjama, buvo pastatyta ten pat, kur stovi ir dabar.

Dėl įvairiausių karų, gaisrų bei kitų katastrofų rotušę dažnai tekdavo remontuoti. Rotušė, anksčiau buvusi ba-rokinio stiliaus, tapo vienu iš geriausių brandžiojo klasicizmo pavyzdžių Lietuvoje.

Šiandien rotušė į miestą žvelgia savo įstabiu fasadu. Ne veltui ją galima laikyti kuo tikriausiu Vilniaus simboliu.

.....

.....

.....

.....



TAIKAU TAISYKLES

6.6. Padarykite prieveiksnius, pažymėkite jų priesagas.

Lengvas – , tas – , pirmas – ,
ketveri – , aiškus – , šalis – ,
tolis – , niekas – , visas – ,
tamsus – , kas – , sotus – ,
keli – , neįskaitomas –

6.7. Parašykite po du prieveiksnius su pateiktomis priesagomis.

-(i)ai – , -ia – ,
-(i)aip – , -yn – ,
-(i)ui – , -in – ,
-e – , -ur – ,
-ei – , -ada –

6.8. Žodžius parašykite kartu arba atskirai.

Tą / kartą – , ne / veltui – , tą / syk – ,
visą / laik – , per / greit – , kažin / kur – ,
ne / juokais – , ne / visada – , kaž / kodėl – ,
po / truputį – , ne / visuomet – , ne / nakčia – ,
per / dieną – , ne / visą / laik – , ne / toli – ,
be / galo – , iš / tiesų – , ne / drąsiai – ,
iš / tikrųjų – , kitą / kartą – , ne / garbingai – ,
ne / lengvai – , kai / kur – , šį / rytą – ,
per / griežtai – , kaž / kaip – , ne / visur –